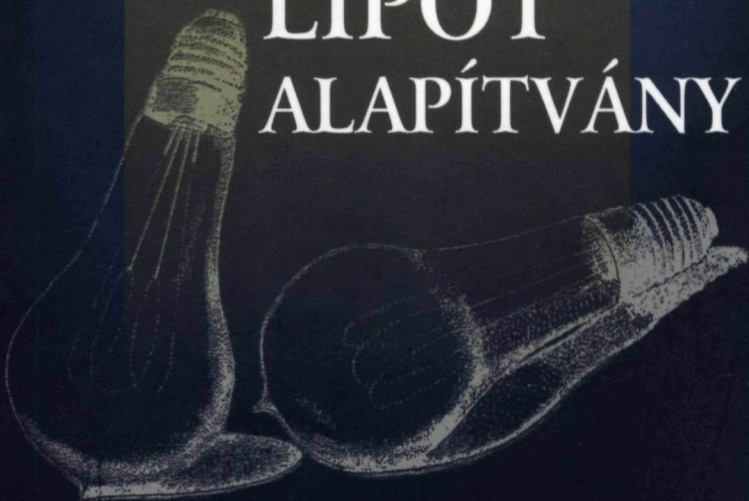

ASCHNER
LIPÓT
ALAPÍTVÁNY

ASCHNER LIPÓT
ALAPÍTVÁNY

1989-2003

MEGJELENT
A TUNGSRAM-SCHRÉDER RT.
ÉS A LISYS FÉNYRENDSZER RT.
TÁMOGATÁSÁVAL

© 2003

KIADJA: AZ ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY
KURATÓRIUMA, BUDAPEST

Felelős kiadó: Gábor András

Szerkesztette: Kadlecovits Géza

A könyv összeállításában
közreműködött: dr. Horváth József

Grafika: Kőszegi Zsolt

A címlapon szereplő rézkarcot
Szunyoghy András grafikusművész készítette

A fotókat Kiss István fényképész mester
(Újpest, Tizian fotó) készítette

Az archív fotókat a GE Hungary bocsátotta
rendelkezésre

Megjelent 600 példányban
Kézirat lezárva 2003 április

TARTALOM

Előszó (Gábor András)	7
Aschner Lipót élete és munkássága (Kadlecovits Géza)	11
Az Aschner Lipót Alapítvány Alapító Okirata	30
Az Aschner Lipót Alapítvány Kuratóriuma	35
Az alapítvány támogatói tevékenysége	36
Újpest Helytörténeti Alapítvány alapító okirata	37
Az Aschner Lipót Alapítvány díjazottjai betűrendben	40
Az Aschner Lipót Alapítvány díjazottjai időrendben	41

ELŐSZÓ

Az Aschner Lipót Alapítványt a Tungsram Rt. és a Magyar Hitel Bank Rt. hozta létre 1989. augusztus 1-jén, emlékezve és emlékeztetve arra, hogy 1896. augusztus 1-jén alapították meg az Egyesült Villanyossági Részvénytársaságot, mely vállalat 1906-ban vette fel az Egyesült Izzólámpa és Villamosság Rt. nevet, majd 1984-ben a Tungsram Rt. névre változtatott a cég, ma General Electric Hungary néven ismert a magyar és a nemzetközi fényforrásiparban.

Az 1896-ban létrehozott vállalat azt a célt tűzte maga elé, hogy az Alva Edison által szabadalmaztatott szénszálas izzólámpákat az Osztrák-Magyar Monarchia országaiban elterjessze. A hazai fényforrásgyártás legnagyobb jelentőségű előzményeként tartjuk számon ezt az eseményt, mert a cég alapítása egybeesett a Millennium megünneplésével, amikor az egész ország azért fogott össze, hogy megmutassa a magyar ember tehetségét.

Aschner Lipót neve tehát 1896 óta ismert, mert az akkor 24 éves fiatalembert már az alkalmazottak között találjuk. Az Ő pályája és sorsa szorosan összefüggött a vállalat fejlődésével és sorsával. A századfordulón a jelentős ipari fejlesztések, gyáralapítások mindig egy-egy tehetséges ember nevéhez fűződnek. Gondoljunk csak Ganz Ábrahámra, Wolfner Lajosra, Knerr Izidorra, dr. Wolf Emilre vagy dr. Kereszty Györgyre, akiknek a magyar gépipar, bőr ipar, nyomdaipar vagy gyógyszeripar sikereit köszönhetjük.

E személyek sorából is egyik kiemelkedő egyéniség Aschner Lipót, aki munkájával megalapozta a hazai fényforrásipart, világhírűvé tette a TUNGSRAM márkát.

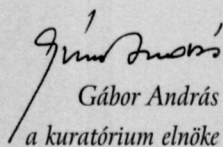
Alapítványunkat azért hoztuk létre, hogy erkölcsileg elismerjük a magyar iparban és gazdaságban kimagasló teljesítményt nyújtó vezetőket, egyidejűleg példaképül állítsunk egy nagyformátumú iparszervezőt a ma élő ifjú nemzedéknek.

Az alapítvány által kiadott ASCHNER LIPÓT DÍJ az első magyarországi menedzser elismerés volt, melynek évenkénti átadásáról a magyar sajtó, mint „Az év menedzsere” díj odaítéléséről tudósított. Az utóbbi években különböző menedzser szervezetek adnak hasonló kitüntetések, de az ASCHNER LIPÓT DÍJ továbbra is a legpatinásabb menedzserdíjnak számít az országban. Rangját nemcsak a névadó tevékenységének csodálatraméltó eredményessége adja, de az a tény is, hogy az Alapítvány a díjjal elsőként hívta fel a figyelmet a vezetői munka fontosságára akkor, amikor ez még korántsem volt ismert és magától értetődő az átalakulást éppen megkezdő hazai gazdaságban.

1990 óta – amikor az első díjakat átadtuk – idén a tizenharmadik alkalommal köszönthettünk sikeres vezetőket. Az eddig díjazottak fele vidéken dolgozik, a másik fele a fővárosban. Ezzel is hangsúlyozni kívántuk, hogy akár vidéken, akár a fővárosban élnek azok, akik sikeresek, munkájuk és teljesítményük nem kerüli el alapítványunk figyelmét.

A XXI. század további szédületes technikai fejlődést ígér. Remélem, hogy az Aschner Lipót Alapítvány erkölcsi elismerése sok ifjú embert arra ösztönöz, hogy szívós önképzéssel, tehetségük sokoldalú kibontakoztatásával legyenek képesek sikeres vezetővé válni.

Budapest, 2003. január

Gábor András
a kuratórium elnöke

Aschner Lipót (1872-1952)

ASCHNER LIPÓT ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

1896. augusztus 1-jén a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Egger és Társai cég megállapodása alapján létrejött az EGYESÜLT VILLANYOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG azzal a céllal, hogy az Alva Edison által szabadalmaztatott szénszálas izzólámpákat az Osztrák-Magyar Monarchia országaiban elterjessze. A hazai fényforrásgyártás legnagyobb jelentőségű előzményként tartjuk számon ezt az eseményt. Ez a gyár a pesti Huszár utcában kezdte működését, és alkalmazottai között találjuk Aschner Lipótot, aki mint beosztott tisztviselő akkor már négy éve állt Eggerék alkalmazásában. A millennium évében számtalan új – Európában is szinte első – létesítménnyel, kiállítással, ipari-technikai újdonsággal remekeltünk. Ezek sorába tartozott a szénszálas izzólámpák hazai tömeggyártásának megteremtése is. A nehézkesen kezelhető, sok energiát fogyasztó ívlámpák mellett szinte csodaként hatott a kecses üvegburába zárt szénszál: az izzólámpa, aminek használatra gyorsan elterjedt. Ennek az új iparágak hazai megteremtője volt az Egger cég, mert eredeti profiljuk mellé (vasútbiztonsági berendezések, telefonok, villámhárítók stb.) felvették az izzólámpagyártást is. Mint minden új iparág, gyár és üzem létrehozásánál, így a fényforrásgyártás meghonosításánál is, meghatározó szerep jutott azoknak, akik vagy mint műszaki alkotók, vagy – ma azt mondanánk, menedzser – egész életüket arra áldozták, hogy álmaik egyszer valósággá váljanak. Ez az állítás sokszorosan igaz Aschner Lipótra, a cég későbbi legendás hírű vezérigazgatójára.

*

Aschner Lipót 1872. január 28-án született egy kilencgyermekes zsidó családban Assakürtön, Nyitra megyében. Apja Aschner Ármin kocsmáros volt, aki feleségével, Wertheimer Emánuellel példás szigorral, de nagy szeretetben nevelték gyermekeiket. A hét fiú közül a második volt Lipót, aki tehetségét valószínűleg filozofikus hajlamú apjától örökölte. Kereskedelmi iskolát végzett Nyitrán, majd különböző cégeknél gyakornokoskodott, míg 1892. június 1-jén belépett az Egger céghez. Bár egyetemi tanulmányokat soha nem végzett, a rendkívül intelligens és eszes fiatalember kitűnően beszélt németül, angolul, oroszul és franciául. Nyelvtudása, szorgalma és puritán jelleme az oka, hogy főnökei felfigyeltek rá. Amikor 1896. augusztusában az új cég megalakult, Aschner egyik fontos emberként folytatta munkáját. Szédítően gyors karriert futott be, 1904-ben már aligazgató, 1908-tól lámpaértékesítési igazgató, 1918-ban kereskedelmi igazgató és 1921-ben vezérigazgató lett. Azok közé a kevesek közé tartozott, akiknek megadta a sors, hogy 60 esztendőn át – rövid és kényyszerű megszakítással – irányítsanak egy új iparágat, együtt fejlődve egy később világhírré szert tett iparvállalat úgy, hogy annak mindvégig „csak” alkalmazottjai.

*

Ha az Aschner által vezetett Egyesült Izzó gazdasági fejlődését, szinte példa nélküli növekedését akarnánk néhány sorban érzékeltetni, lehetetlen feladatra vállalkoznánk. Mégis, néhány számadat és esemény bemutatásával képet kaphatunk arról a hatalmas fejlődésről, aminek révén valódi, nemzetközi nagyvállalattá érett a kezdetben még viszonylag kis üzem. 1901-ben,

amikor a vállalat mai helyére az újpesti Váci útra települt, az izzólámpagyártást tekintették a legígéretesebb üzletágnak, és ez a későbbiekben beigazolódtott.

Az 1902-1903-as üzletévben közel négymillió lámpát gyártottak. Szinte példa nélküli volt, hogy ebben az évben a japán Kobé-ba exportáltak magyar lámpákat. Az 1903-ban létrehozott nemzetközi kartell piacmegosztási megállapodása alapján megjelentek termékek Oroszországban, de eljutottak Kanadába, Dél-Amerikába is. 1917-ben Bécsben gyárat alapítottak, majd később Milánóban, Londonban, Pozsonyban és Párizsban, Belgrádban, Zágrábban és Hollandiában. Az 1910-ben bejegyezett TUNGSRAM névjegy (a wolfram svéd-angol, tungsten és német wolfram nevéből: tungstram) valóban az egész világon ismert és kiváló minőséget jelentő márka lett. Amikor Aschner 1918-ban a cég kereskedelmi igazgatója lett, felgyorsultak az események. Jól kihasználta az I. világháború teremtette kedvező gazdasági helyzetet, a termelés növelésével, új beruházások indításával, sőt új termék – hadiiparban nagyon fontos rádiócső gyártás – beindításával alapozta meg a húszas évek nagy ipari sikereit. 1921-ben a teljes hatalommal rendelkező, a vezérigazgatói beosztást elnyerő Aschner, további fontos lépésekre szánta el magát. Az országban akkor még egyedülálló, ipari bázison működő Kutató laboratórium megszervezése máig érezhető hatású volt. Kitűnő, nemzetközileg ismert tudósok alkalmazásával sikerült biztosítani a termékek korszerűségét. Számptalan szabadalom és találmány köszönheti létrejöttét az itt dolgozó szakembergárdának. Pfeifer Ignác, Bródy Imre, Selényi Pál, Pillitz Dezső, Vidor Pál, Dallos György

Az ajkai kryptongyár ünnepélyes avatásán (1937).
Aschner az első sorban jobbról a harmadik

és Bay Zoltán jelentették a garanciát, a TUNGSRAM márka értékét. A kriptonöltésű izzólámpa, a xerox sokszorosító technika, a televízió őse a „távolbalátó”, a sikeres Hold-radar, az amatőr fotózók fénymérő készüléke, a rádiókészülékek „varázsszeme”, a lokátor-technika, mind-mind ennek a munkának kézzelfogható eredménye. 1936-ben közel húszmillió izzólámpát gyártanak, kétmillió-hatszáz ezer a piacra küldött elektroncsövek száma. Már 1927-ben tizennégy országban működik önálló TUNGSRAM kereskedelmi vállalat, és ötven képviseleti cég foglalkozott a termékek értékesítésével. Említeni kell azokat az „egyéb” tevékenységeket, amelyek révén a TUNGSRAM behálózta a magyar

ipar más területeit is. Például a Telefongyár többségi részvényeként a telefonközpontokat gyártó üzletág, a Standard céggel közös vállalat a korszerű automata telefonközpontjait gyártja, önálló kriptongyár létesítése Ajkán, az Orion rádiógyár megvásárlása tette lehetővé az un. „néprádió” elterjedését és sorolhatnánk oldalakon át a főbb állomásokat. A TUNGSRAM megvalósította az ideális ipari állapotot, ugyanis az alapanyag kutatás és gyártás, az alkatrészgyártás, a termékfejlesztés és a termék gyártása egy kézben működött.

*

Aschner számára kezdetben az Izzó volt a család is. 1901-ben megnősült, házasságából két fia született, először Endre 1905-ben (aki 12 éves korában súlyos betegségben meghalt), majd Pál

Aschner munkatársai körében az ajkai gyár átadása alkalmából (1937).
Jobbról a negyedik

1908-ban, aki Torontóban élt. Aschner példás családi élete mellett a gyár a másik „szerelem”. Neve és az Egyesült Izzó ma is összetartozó fogalmak az újpestiek és az öreg izzósok emlékezetében.

Amikor az üzem 1900-ban Újpestre költözött, Aschner is újpesti lett és azonnal bekapcsolódott a helyi közéletbe. Abban az időben ez a település nagyközség volt, már erős városi jelleggel, gyorsan fejlődő iparral, iskolákkal, kórházzal, kikötővel stb. 1907-ben vált Újpest rendezett tanácsú várossá és Aschner Lipótot már ott találjuk az első városi tanács képviselői között. Szívesen és sokat áldozott Újpestre. Mint az egyre inkább izmosodó, fejlődő Egyesült Izzó egyik vezetője, újpesti polgár, szívügyének tartotta, hogy a céggel együtt fejlődjön a település is. Ezért támogatta, hogy 1911-ben „AMPERE” néven üzemi sportegyesület alakuljon. Neki köszönheti Újpest stadionját, amit Hajós Alfréd tervezett, mert ő szorgalmazta – és pénzelte – az építkezést. Életében a sport volt a hobbi, 1925-ben ezért vállalta el az UTE (Újpesti Torna Egylet) elnöki tisztét. Érdekes, hogy ez az ízig-vérig közéleti ember, soha nem vállalt pártpolitikai szerepet. Távol tartotta magát a napi politikától és nem vette jó néven, ha munkatársai belekeveredtek ilyen ügyekbe. Az Aschnert személyesen ismerők – az ellenfelei is – mindig azt hangsúlyozták, hogy az ő értékrendszerében első helyen állt az Izzó, és munkatársait, partnereit is úgy különböztette meg, hogy azok milyen „viszonyban” álltak a céggel. Az 1987-ben fiával készült interjúból is kiderült, így látta ezt családja is. Munkája mellett az igazi kikapcsolódást a sport jelentette. Olyan barátja,

akit családjához is közel engedett, kevés volt, és bár becsülte, ha kellett, segítette őket, de kerülte azokat a helyzeteket, amelyek következtében mások lekötelezettjévé vált volna.

Rendkívüli szociális érzékkel áldotta meg sorsa. Már mint vezérigazgató, munkáslakásokat építtetett, kultúrházat, uszodát, sportpályákat, hétvégi üdülőbázist létesített, elsősorban a munkások és családjuk részre. Az országban elsőként az Izzóban működött önkiszolgáló rendszerű üzemi étterem, ahol jelentős kedvezményben részesültek a gyár dolgozói. Az Egyesült Izzó kulturális élete országos hírű volt. 1903-tól férfikórus, majd zenekar, színjátszó csoport, könyvtár működött. 1925-től évről évre megrendezték az Izzós-bált, ami különös társadalmi eseménynek számított a

Aschner Lipótról megemlékező bronz
dombormű az újpesti stadion falán

Aschner Lipót a harmincas évek elején kollégáival az újpesti gyár udvarán.
Az ülő sorban balról a hatodik (89. szám)

városban. Ezeken a bálokon Aschner és más vezetők is személyesen részt vettek, sőt a farsangi maszkabálokon – más és más jelmezekben – maga Aschner is jelen volt. Mindez pedig akkor történt, amikor Magyarország a 3 millió koldus országa volt! Az Egyesült Izzó sziget volt a magyar iparban. Sok ellenzője és irigye volt az aschneri politikának. Korabeli dokumentumokból tudjuk, hányan tettek szemrehányást „Lipinek” a GYOSZ urai közül. Pióker Ignác, az elmúlt idők "munkás hőse" egy interjúban elmondta, miképpen választotta ki őt Aschner üzemi gyalusnak. A történet szerint egy vasárnap délután a „vezér” „Assakürt” nevű jachtjával kikötött a Duna partján ott, ahol fiatal atléták edzettek. Kiválasztva néhányukat – közöttük Piókert is – beszélgetni kezdett velük arról, hol és mit sportolnak. Megkérdezte Piókert, van-e szakmája? Amikor megtudta, hogy gyalus, javasolta, lépjen be az Izzóba, dolgozzon és mellette sportolhat is.

Amikor Pióker már alkalmazott volt, Aschner érdeklődött tőle, hogy belépett-e már a szakszervezetbe. Miután nemleges választ kapott, így szólt: Fiatalember, sürgősen jelentkezzon Paulusz főbizalmi úrnál és legyen szakszervezeti tag. Pióker – mint mondotta – sokáig nem értette ezt a beszélgetést, de 1988-ban úgy vallott: a „vezér” bölcs és előrelátó ember volt.

Aschner Lipót alakjának megrajzolásához tartozik néhány olyan jellemvonás ismerete, amiről igazán csak a hozzátartozók tudtak beszélni. Aschner Pál 1987-ben járt először Budapesten azután, hogy 1956-ban Kanadába költözött. Az akkor készült interjúban arra a kérdésre, hogy mit tart apja szellemi hagyatékából a legfontosabbnak, így válaszolt: „Apám a maga módján vallásos ember volt. Hagyományokhoz ragaszkodó zsidó családban nőtt fel, ahol a vallási előírásokat és szabályokat külsőleg is tartották. Ő már korszerűen gondolkodott és bár a nagy ünnepeket velem és Édesanyámmal a templomban töltötte, nem tartott kóser konyhát és más előírást sem fogadott el. Számára a zsidó erkölcs, a vallási etika volt a példa, ami jellemét is meghatározta. Önzetlenül segített annak, aki rászorult, akár zsidó volt az illető, akár nem. Számára az adott szó szentség volt, soha nem azért tartotta be az alkut, mert arról esetleg papír volt, hanem azért, mert azt Ő megígérte. Kerülte, hogy bárkiről rosszat mondjon még akkor is, ha az illető arra rászolgált. Az én számomra ez jelentette az igazi örökséget.” Aschnerről ma is legendák keringenek az idős újpestiek és a gyár egykori dolgozói között, mert munkájával olyan értéket teremtett, amiről ma is szívesen beszélnek, magatartását pedig sokszor példaként emlegetik.

Rosenbaum Menyhért Aschner személyes, jó barátja volt. 1933 óta Izraelben élt, 1987-ben tett budapesti látogatása során így emlékezett barátjára: „Rendkívüli ember volt. Akaratát soha nem erőltette másokra, hanem ha ellenállást tapasztalt, jó érzékkel tudta eldönteni, mikor kell határozottsággal és mikor kivárással előrejutni. Nagyon tisztelte a tudósokat, különösen a műszaki alkotókat, de soha nem törődött azzal, kinek van diplomája és kinek nincs. Ő tudta, ki a tehetséges és ki érdemes a támogatására.”

Rosenbaum véleménye igazolódott, amikor előkerült egy levél 1936. március 30-i keltezéssel. Írója Francis Jehl, az amerikai Edison Intézet igazgatója, aki sajnálattal értesíti Aschnert, hogy Edison Újpesten tervezett szobrának felállításához csak fotót tud küldeni. Ebből a levélből, de Aschner levelezéseiből is kiderül: különös tisztelettel gondolt az 1931-ben meghalt világhírű feltalálóra, akivel amerikai tartózkodása során személyesen is megismerkedett. Tisztelte benne a zsenit, aki alacsony sorból emelkedett munkája révén a legnagyobbak közé.

A tudomány iránti tisztelete, valamint az a felismerés, hogy a 20. század műszaki tudományos fejlődésének alapvető feltétele jó szakemberek nevelése, Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1935-ben írt levelében fedezhető fel, amikor a Műegyetemen új tanszék felállításához ígér segítséget:

„Értesülésünk szerint a műegyetemi rádiótechnikai oktatás támogatására a Műegyetemnek nem áll módjában fedezetet nyújtani.

Történelmi találkozás az Egyesült Izzóban 1933-ban Irving Langmuir Nobel-díjas fizikussal. A General Electric kutatórészege vezetőjének újpesti látogatása. Balról jobbra: Pfeifer Ignác az Egyesült Izzó Kutató Laboratórium vezetője, Langmuir és Aschner Lipót *(Archív filmhíradó-részlet)*

Ezért alulírottak bátrak vagyunk mély tisztelettel egy felállítandó rádiótechnikai tanszék költségeire évenként 2500 pengőt az ügy fontosságára tekintettel felajánlani. Felesleges talán megjegyeznünk, hogy ezen hozzájárulásunkkal semmiféle propagandacélt nem óhajtunk szolgálni és magunk is legjobban szeretnők, ha ezen támogatásunk nem kerülne a nyilvánosság elé...”

Amint tudjuk, ez az ötlet nem valósult meg, de két évvel később 300 000 pengő értékű alapítványt hozott létre az Atomfizikai Tanszék kialakítására, Bay Zoltán szegedi fizikaprofesszor javaslatára. Bay ekkor már az Izzó Kutató igazgatója, ő váltotta fel Pfeifer Ignácot, aki alapító igazgatója volt ennek a páratlan

intézménynek. A Honi Ipar c. lap 1936. december 24-i számát olvasva érezhetjük azt a hangulatot, ahogyan a közvélemény Aschner nagyvonalú gesztusát fogadta:

„AKI ROMBOLVA IS ÉPÍT

Aschner Lipót az Egyesült izzólámpa és Villamossági Rt. alelnöke, mint jelentik, 300 000 pengőt ajánlott fel a Műegyetemnek atomkutató tanszék szervezésére. Nemcsak az alapítvány nagysága, de természete is élénken visszatükrözteti a magát minden közéleti tevékenységtől távontartó és ezért közletről csak kevésbé ismert alapító egyéniségét. A felajánlott összeg nagysága Aschner Lipót koncepciózus voltát mutatja, az alapítvány rendeltetése pedig életfelfogását, mely szerint a gazdasági vezetésre hivatott egyéniségek legmagasabb rendű ténykedése is csak gazdasági beállítottságuknak lehet természetes folyománya. Az alapítvány újabb intézményes bizonyossága a gyáripari termelés és a tudományos kutatás szoros kapcsolatának. De emellett az Aschner által irányított ipari termelés konkrét érdekeit is szolgálja. Éppen olyan szorosan hozzásimul Aschner gazdasági céljaihoz, mint a munkássport céljaira évről évre hozott imponáló áldozatai. Aschner Lipót fanatikusa a termelésnek és mindannak, ami ezzel összefügg! E tekintetben elmegy a legmesszebb határig. Mi láttuk, amikor nehéz időkben inkább a maga bőrét vitte vásárra, mintsem hajszálnyit is engedjen abból a cselekvési szabadságból, amelyet a külföldön is

széjjelágazó vállalata érdekében, gazdasági létminimumként szükségesnek tartott. Ez az akkori makacs ellenállás ugyanabból a forrásból fakadt, mint a mostani alapítvány és a munkássport bőkezű támogatása. Aschner Lipót nemcsak nagystílű, de boldog ember is, mert mindent egyetlen szemszögből lát: a rábízott termelési érdek szemszögéből. Egysíkú ember, ha úgy tetszik, egyoldalú, de éppen emiatt az általa művelt iparban olyan eredményeket ért el, melyeket külföldön ugyancsak megbecsülnek. Aschnernek idehaza nincs valami különösebb címe. A világipar gótai almanachjában azonban már valaki. Erre vall ez a múlt évben neve mellé biggyesztett szerény kis kitétel: a nemzetközi izzólámpakartell elnöke. És tetszik tudni: nemzetközi az, amiben implicite Amerika is bennfoglaltatik. Aschner Lipót az atomrombolást segíti elő hatalmas adományával. Íme egy ember, aki még akkor is épít, amikor rombol, holott legtöbbször ma még akkor is rombolnak, amikor látszólag építenek.”

A zsidótörvények kihirdetését követően egyre nehezebb körülmények között kell dolgoznia. Tekintélye és befolyásos kapcsolatai azonban őt is, vele az Egyesült Izzót is sok buktatón átsegítik. A ránk maradt személyi nyilvántartó lapjából tudjuk, hogy 1941. szeptember 1-jétől fizetést már nem kapott, vagyonából élt. Ez őt nem zavarja, még többet dolgozik, még többet tárgyal, szervez és intézkedik. Pontosan tudja, hogy mit jelent a fasizmus, bár – ahogyan munkatársai emlékeznek – nem hitte, hogy eljön 1944. március 19-én az összeomlás. Az ő életében ez

a nap majdnem a végzetet jelentette. Az akkor 72 éves embert az elsők között hurcolták el. 1945. október 16-án genfi emigrációjából levelet írt barátjának, Bátor Viktornak az Egyesült Államokba. Érdeemes idézni ebből a levélből:

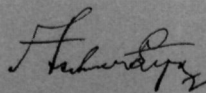
„Mindenekelőtt kedves szavaid köszönöm... teljesen igazad van, országunkban történő választásokig nyugodtan ki fogjuk várni az időt, bár időközben az én törzsházamat és az érintett leányokat nagy hátrányok érik (értsd: Újpestet és a cég leányvállalatait -K.G.)... 1944. március 19-én a német betörés napján délelőtt német SS emberek lakásomból elvittek, egy hétig a Városparancsnokságon, a Pestvidéki törvényszéken fogva tartottak, azután kb. 30 másik emberrel (köztük Rassay, Apponyi, Sigray, Goldberger Leó stb.) a Bécs melletti Oberlanzendorfba vittek...

1944. május 5-én kb. 170-ünket Mauthausenbe vittek, Chorin kivételével, akit Oberlanzendorfban szabadon engedtek. Röviddel ezután Mauthausenben Kornfeldet is elengedték. 1944. november közepén kb. 150 zsidót büntető barakkba helyeztek. Mindannyian rettenetesen szenvedtünk, én magam 18 kg-ot fogytam. 1944. december közepén csodaképpen elengedtek engem és csereképpen Svájcba vittek...

Egyelőre nincs lehetőség legálisan és szabályosan hazatérni, ezenkívül olyan fontos dolgokat kell itt megtárgyalnom, amiket pillanatnyilag én ismerek a legjobban; tájékoztatás és tanácskozás céljából meg is látogatnak engem nyugati leányaink vezetői. Feleségem, Pál fiam, a felesége és a 2 éves fiacskájuk a katasztrofális időkben a budapesti svéd követségen voltak... most az újpesti gyárban laknak az én ottani régi lakásom két szobájában. Az én villám kívülről sértetlen, letartóztatásom napján

Eichmann, a német antiszemita fővezér teljesen kirabolva hagyta ott: sok ezer könyv, szőnyegek, festmények, bútorok, ezüst stb. ágyneművel és ruhákkal együtt mind tönkrement.”

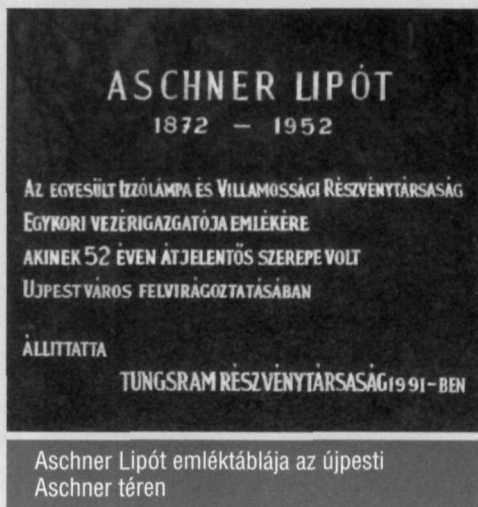
E levélből is kitűnik: Aschner reménykedett, hogy a választások után legálisan hazatérhet, hogy kint is foglalkozott az Izzó ügyeivel és nem tudta még akkor, hogy gr. Jankovich Dénes igazgató 100.000 svájci frankot utalt át a náciknak, hogy kiszabaduljon a fogságból. Aschner elhurcolása után a vállalat vezetését Bay Zoltán műszaki és gr. Jankovich Dénes kereskedelmi vezérigazgatók veszik át. A gyár vezetésébe ezután beleszólt a politika. Az üzemi bizottság – melynek tagjait a helyi kommunista és szociáldemokrata párt jelölte ki – egyfajta munkás öngazgatást alakított ki. Aschner Lipót – mindenki által ismert érdemei ellenére – szalonképtelenné vált. Érdekes adalék az a levél, amit 1945. november 28-án az üzemi bizottság vezetői írtak Bay Zoltánnak.

Aschner Lipót aláírása

„Különböző forrásokból származó hírek alapján az a meglátásunk, hogy a vállalat vezetése nem oly módon történik, hogy az az általunk képviselt munkásság érdekeit a legjobban szolgálná... Úgy látszik, hogy Aschner Lipót a vállalatnak annak idején nyugdíjazott vezérigazgatója Svájcban úgy ténykedik, mintha tényleges vezetője volna az Izzó konszern ügyeinek. Ennél súlyosabban kifogásoljuk azonban azt, hogy ténykedése a vállalat régebbi fióklétesítményeivel kapcsolatban súlyos sérelmére van az Izzó

újpesti munkásságának... Tudomásunk van arról is, hogy Aschner úr vállalatunk jelenlegi vezetőinek megkerülésével kíván más vállalati vezetőktől oly természetű jelentéseket, értesítéseket, műszaki adatokat stb. megkapni, amelynek kiadása az Izzó, Újpest és a magyar ipar érdekeit súlyosan veszélyezteti és kimeríti az ipari kémkedés, valamint a hazaárulás fogalmát is... Kérjük Önt, szíveskedjék Aschner urat felszólítani, hogy ténykedését, melyre jelenleg semmilyen felhatalmazása nincs, hagyja abba és ügyeinek rendezése végett mielőbb jelenjen meg magyar földön, hogy itt... törvényszabta formáságnak eleget tegyen.”

Az üzemi bizottság véleményét a nagypolitika nem osztotta. 1946. márciusában először, majd még három ízben, Friss István és Vass Zoltán keresik fel Aschnert, kérve, térjen haza és vegye át

az Izzó pénzügyi és kereskedelmi vezetését. Aschner óvatos, hazatérésére csak 1947 június elején kerül sor azután, hogy – amint az a neki küldött táviratban szerepel – „oroszlány engedélyt a budapesti repülőtéren átadom”. A hazatért „vezér” más volt, mint aki 1944. márciusában távozott. Megviselték az évek, különösen a koncentrációs táborban töltött idő. A korábban sportos kiállású, kemény kötésű és egészséges ember most botra támaszkodva, sokféle bajjal küzdve tért haza. Hivatalosan az igazgatóság alelnökeként dolgozott tovább. A megváltozott politikai és gazdasági körülmények között nagyon nehezen értette a munkaversenyek, a munkanormák és a sztahanovisták világát. Ennek ellenére nem volt tájékozatlan és ötlettelen. A hatalom hagyta dolgozni. Fia szerint csak egy ízben hallgatták ki a hatóságok: a Rajk-per kapcsán arra voltak kíváncsiak, miért alkalmazta Aschner 1940-ben Sólyom Lászlót és Pálffy Györgyöt? Súlyosbodó betegsége ellenére szinte mindennap Újpesten volt. Megérte élete egyik legnagyobb csalódását, nem tudta elérni, hogy az Izzó megőrizze önálló exportjogát... 1952. január 18-án hajnalban váratlanul meghalt.

*

Halála után nevét nem volt illő emlegetni. Az 50-es évek hivatalos minősítése szerint munkásnyúzó és kizsákmányoló lett, ennek ellenére sok újpesti család őrzi ma is a tőle származó személyes emléktárgyakat, leveleket, sportérmeket és fotókat. A jég 1972-ben tört meg, amikor 100. születésnapjára is emlékezve a Magyarország c. hetilapban két cikk jelent meg róla és az Izzóról, felidézve életútja állomásait. 1986-ban, amikor a vállalat alapítá-

Aschner Lipót emléktáblája a volt Egyesült Izzó, a mai General Electric Hungary főbejáratánál

sának 90. évfordulójára emlékeztek – hivatalos engedély hiányában – a cég irodaházának belső csarnokában márványtáblát állítottak tiszteletére. Igazi erkölcsi elégtételt is akkor kapott: emléktábláját az avatta fel, aki az 1945-ös üzemi bizottság vezetőjeként „hazaárulásban és ipari kémkedésben” marasztalta el. Ettől kezdve alaposabban kezdtek foglalkozni életével és munkásságával.

1989. augusztus elsején létrehozták a róla elnevezett alapítványt a magyar gazdaságban eredményesen dolgozó vezetők elismerésére. 1991-ben Újpest tisztelgett emléke előtt úgy, hogy a gyár közelében lévő egyik teret róla nevezte el az önkormányzat. 1992-ben egy újpesti turista egyesület választotta névadójának. Ma, amikor sorra szűnnek meg nagy hírű iparvállalatok, tűn-

nek el iparágak, Aschner Lipót életútja és munkássága sok tanulsággal szolgálhat. Természetesen nem lehet ezt a pályát és teljesítményt kiszakítani abból a történelmi környezetből, amiben Aschner élt, de mégis, a ma élők számára vitathatatlan értékű üzenet az az elszántság és hit, ami Aschner Lipótot jellemezte. Kiváltképpen az a meggyőződése, miszerint a magyar ember tehetsége összehasonlítható bárki más tehetségével, bárhol a világon. Ez a gondolat teszi mindenkor aktuálissá az emlékezést egy nagyszerű emberre, egy tehetséges vezetőre és egy példaértékű életműre.

*Kadlecovits Géza
az Alapítvány titkára*

AZ ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY ALAPÍTÓ OKIRATA

ALAPÍTÓ OKIRAT

amelyben a TUNGSRAM RT. és a MAGYAR HITELBANK RT. Igazgatóságai kinyilvánítják azon elhatározásukat, hogy jogi személyként működő alapítványt hoznak létre.

1.§ Az Alapítvány neve és székhelye

Az Alapítvány neve „ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY”.

Székhelye: TUNGSRAM RT. Budapest, 1340. Váci út 77.

2.§ Az Alapítvány célja:

Az Alapítvány célja, hogy a magyar iparban és gazdaságban kimagasló teljesítményt nyújtó menedzsereket elismerje, egyben egy nagy formátumú iparszervező emlékéet megörökítve és példaképnek állítva, ösztönözze az ifjú nemzedéket a gazdaságvezetői pályán történő helytállásra.

Az Alapítvány névadója a XX. század egyik legjelentősebb magyar menedzsere, aki a TUNGSRAM Rt. vezérigazgatója, a két világháború között a Gyáriparosok Szövetségének egyik vezetője, több magyar bank igazgatóságának tagja volt. Életútja azt példázza, hogy egy ember hogyan képes szívós önképzéssel, tehetségének sokoldalú kibontakoztatásával vezetővé válni.

Az Alapítók remélik, hogy kezdeményezésük csatlakozásra készíti a bel- és külföldi gazdálkodó szervezeteket, intézményeket és magánszemélyeket.

A fenti cél elérése érdekében az Alapítvány az anyagi feltételek megteremtésével támogatást, illetve jutalmat ad évenként egy alkalommal, Aschner Lipót születésnapján, minden év január 27-én, egy a fővárosban és egy vidéken dolgozó, kimagasló teljesítményt nyújtó vezetőnek.

Az Alapítványból származó jutalom nem tehető függővé attól, hogy az elismert vezető az Alapítókkal jogviszonyt létesítsen, számukra ingyenes munkát végezzen, szolgáltatást teljesítsen, vagy bármiféle kedvezményt nyújtson.

3.§ Az Alapítvány vagyona

Az Alapítvány induló vagyona az Alapító Okirat aláírásának idején 1-1 millió forint, amely a TUNGSRAM Rt. és a MAGYAR HITELBANK Rt. jegyzéséből származik.

Az Alapítvány készpénz vagyonát értékmegőrző jelleggel - a kuratórium döntése szerint - kockázattal nem járó módon kell befektetni. A díjakat kizárólag az Alapítvány vagyonának éves hozadéka fedezi. Az Alapítvány működésével kapcsolatos költségekre az Alapítvány tőkéje nem használható fel. Az Alapítvány hozadékának az adott évben fel nem használt része annak tőkéjét növeli.

4.§ Az Alapítvány kezelője, a vagyon felhasználásának módja
1/ Az Alapítvány kezelő szerve 5 (öt) főből álló testület (kuratórium). A kuratórium üléseit az Alapítók által választott Elnök vezeti.

A kuratórium dönt:

- az alapítványi vagyon hasznosítási módjáról,
- a díjazottak kiválasztásáról,
- az Alapítványhoz csatlakozni kívánók belépésének elfogadásáról.

2/ Az Alapítványt a kuratórium elnöke képviseli. Azokban az ügyekben, amelyek a kuratórium hatáskörébe tartoznak, a kuratórium megbízásából kizárólag az elnök járhat el.

3/ Az Alapítók egyetértenek abban, hogy az Alapítvány vagyongazdálkodója a MAGYAR HITELBANK Rt. legyen. Az Alapítvány működésével kapcsolatos költségeket a TUNGSRAM Rt. vállalja.

A vagyongazdálkodó kötve van a kuratórium határozataihoz, de önállóan jár el azok végrehajtásában.

4/ A vagyongazdálkodó látja el az Alapítvány pénzügyi teendőit, az adminisztrációs feladatokat a TUNGSRAM Rt.

5.§ Az Alapítványhoz csatlakozhat minden hazai és külföldi természetes és jogi személy, aki magáévá teszi az Alapító

Okiratban foglalt célkitűzést és előírásokat. A csatlakozási szándékot a kuratóriumnál kell – a felajánlott összeget is megjelölő – levélben bejelenteni. Az elfogadásról a kuratórium határoz.

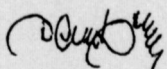
Az Alapítvány részre devizában felajánlott összeg devizában használható fel, a jogszabályok szerint.

A csatlakozási szándékot kizárólag a jelen „Alapító Okiratban” szereplő feltételekhez lehet kötni.

6.§ Hatály

Az Alapítvány határozatlan időre alakul.

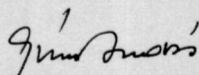
Budapest, 1989. augusztus 1.

Demján Sándor

elnök-vezérigazgató

MAGYAR HITELBANK RT.

Gábor András

elnök-vezérigazgató

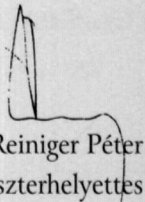
TUNGSRAM RT.

Záradék:

Az Alapítvány Alapító Okirata az 1987. évi 11 tvr-rel módosított PTK 74/a-74/f paragrafusában foglalt feltételeknek megfelel.

Jóváhagyom!

Budapest, 1989. október 5.

Reiniger Péter
miniszterhelyettes

Fővárosi Bíróság
8.Pk.63.475/2.

V é g z é s

A Fővárosi Bíróság az "Aschner Lipót Alapítvány"-t az 1959.évi IV.tv. (Ptk) 74/A.§ (4) bekezdése alapján 442.sorsszám alatt nyilvántartásba vette.

Az alapítvány székhelye: TUNGSRAM RT.
Budapest IV., Váci u.77.

A képviselő neve: Gábor András
címe: 1139 Budapest, Váci út 77.

Az alapítvány célja: Aschner Lipót iparszervező emlékére a kimagasló teljesítményt nyújtó menagerek elismerése

Budapest, 1990.július 23.

Csikyné dr.Szobácsi Julianna nk.
bíró

A kiadvány hitelével:
bc
Ügyv.alk.

ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

Az Alapítvány kuratóriuma 1989-ben:

Elnök: GÁBOR ANDRÁS elnök-vezérigazgató
TUNGSRAM Rt.

Tagok: BARTHA ÁRPÁD vezérigazgató-helyettes
Magyar Hitelbank Rt.

dr. FODOR LÁSZLÓ főtitkár Magyar
Gazdasági Kamara

dr. TARNAY KÁLMÁN egyetemi tanár (†)
Budapesti Műszaki Egyetem

ROSENBAUM MENYHÉRT vállalkozó Izrael (†)

Titkár: KADLECOVITS GÉZA főosztályvezető
TUNGSRAM Rt.

Az Alapítvány kuratóriuma 2003-ban:

Elnök: GÁBOR ANDRÁS ny. elnök-vezérigazgató
TUNGSRAM Rt.

Tagok: dr. BALÁZS PÉTER főosztályvezető
Környezetvédelmi Minisztérium

CSÁKÓ JÓZSEF igazgató GE-HUNGARY Rt.

dr. HORVÁTH JÓZSEF elnök, TUNGSRAM-
Schröder Rt.

KOVÁCS F. LÁSZLÓ elnök-vezérigazgató
BORSODCHEM

Titkár: KADLECOVITS GÉZA ny. főosztályvezető

AZ ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÓI TEVÉKENYSÉGE

- * 1992-ben létrehozta az ÚJPESTI HELYTÖRTÉNETI ALAPÍTVÁNY-T, Újpest múltjának kutatása, népszerűsítése és ebben a körben diákvetélkedők rendezése érdekében.
- * Anyagi támogatást nyújtott a kéthavonta megjelenő ÚJPESTI HELYTÖRTÉNETI ÉRTESÍTŐ kiadásához.
- * Évről-évre ismétlődően támogatást nyújtott az újpesti általános és középiskolák tanulói részvételével szervezett város-történeti vetélkedőhöz.
- * Anyagilag támogatta az Újpest története c. iskolai tankönyv kiadását, az Újpesti egyházak és felekezetek története 1830-1996. c. könyv, valamint az Újpesti életrajzi lexikon megjelenését.
- * Kezdeményezte, megszervezte és támogatta a híres újpestiekről elnevezett utcákban ú.n. életrajzi táblák elhelyezését.
- * Anyagilag támogatta az újpesti Zsinagóga orgonájának felújítását.
- * Kezdeményezte a jelentős múlttal rendelkező újpesti üzemek történetének kutatását és megírását.
- * Támogatta Aschner Lipót emlékét megőrkítő emléktáblák elhelyezését, valamint egy újpesti tér róla történő elnevezését.

ÚJPEST HELYTÖRTÉNETI ALAPÍTVÁNY ALAPÍTÓ OKIARATA

1. Az Aschner Lipót Alapítvány Kuratóriuma kinyilvánítja azon elhatározását, hogy jogi személyként működő Alapítványt hoz létre Újpest helytörténetével kapcsolatos kutatások, vetélkedők, kiadványok támogatására.
2. Az Alapítvány neve és székhelye

Az Alapítvány neve „Újpest Helytörténeti Alapítvány”

Székhelye: Budapest, IV., Bródy Imre u. 1. fszt. 1.

3. Az Alapítvány célja

Az Aschner Lipót Alapítvány abból kiindulva, hogy a névadó Aschner Lipót, mint a TUNGSRAM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG egykori vezérigazgatója, 40 éven át jelentős szerepet játszott Újpest közéletében, ennek eredményeként Újpest város fejlesztésében; elhatározza, hogy jelen Alapítvány létrehozásával erkölcsileg és anyagilag támogatást nyújt Újpest helytörténetének kutatásához, tárgyi emlékek megőrzéséhez, különösképpen az újpesti tanuló ifjúság körében a város hagyományai iránti érdeklődés erősítéséhez. Ezen céloktól vezérelve az alapítvány támogatja az évenként megrendezendő és újpesti tanintézetekben tanuló általános és középiskolások várostörténeti vetélkedőjét, továbbá a város múltjával kapcsolatos

tanulmányok, tankönyvek, stb. Megjelentetését, az Újpesti Helytörténeti Gyűjtemény bővítését.

4. Az Alapítvány vagyona

Az Alapítvány induló vagyona az alapító Okirat aláírásának idején 500.000,- forint, amely az Aschner Lipót Alapítvány jegyzéséből származik. Az Alapítvány készpénz vagyónát értékmegőrző jelleggel, kockázattal nem járó módon kell befektetni. Díjakat az Alapítvány vagyona, illetve éves hozadéka fedezi. Az Alapítvány működésével kapcsolatos költségekre az Alapítvány tőkéje nem használható fel.

5. Az Alapítvány kezelője, a vagyon felhasználásának módja

Az Alapítvány kezelő szerve 4 (négy) főből álló testület (kuratórium). A kuratórium elnöke Hock Zoltán, Budapest, tagjai Dr. Zámbo Gyula, Budapest, Neogrády László, Budapest, Kadlecovits Géza, Budapest.

A kuratórium üléseit az Alapítók által választott elnök vezeti.

A kuratórium dönt:

- az alapítványi vagyon hasznosítási módjáról, a díjazottak kiválasztásáról, az Alapítványhoz csatlakozni kívánók belépésének elfogadásáról.
- Az Alapító elhatározása szerint az Alapítvány számviteli, pénzügyi feladatainak ellátására a Magyar Hitelbank Kurátor Alap- és Alapítványkezelő Kft-t bízta meg.

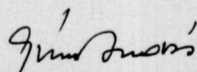
6. Az Alapítvány képviselője Kadlecovits Géza, Budapest.

7. Az Alapítványhoz csatlakozhat minden hazai és külföldi természetes és jogi személy, aki magáévá teszi az Alapító Okiratban foglalt célkitűzést és előírásokat. A csatlakozási szándékot a Kuratóriumnál kell – a felajánlott összeget is megjelölő levélben – bejelenteni. Az Alapítvány részére devizában felajánlott összeg devizában használható fel, a jogszabályok szerint. A csatlakozási szándékot kizárólag a jelen Alapító Okiratban szereplő feltételekhez lehet kötni.

8. Hatály

Az Alapítvány határozatlan időre alakul.

Budapest, 1992. szeptember 1.

Gábor András

Aschner Lipót Alapítvány

Kuratórium elnöke

AZ ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY DÍJAZOTTJAI

(Betűrendben)

Brun József vezérigazgató	Pécs 1992
Demján Sándor elnök-vezérigazgató	Budapest 1997
Dienes Béla ny. vezérigazgató (életművéért)	Budapest 1995
Drózdy Győző igazgató	Budaörs 1998
Farkas József elnök-vezérigazgató	Budapest 2003
Fehér Erzsébet elnök-vezérigazgató	Budapest 2001
Fiák László vezérigazgató	Debrecen 1991
Fürst Sándor igazgató	Budapest 1994
Gábor András ny. elnök-vezérigazgató (életművéért)	Budapest 2002
Horchler Frigyes ny. vezérigazgató (életművéért)	Budapest 1999
Havass Miklós elnök	Budapest 1997
Horváth József dr. elnök-vezérigazgató	Budapest 1996
Horváth Imre vezérigazgató	dunakeszi 1995
Karsai Béla elnök-vezérigazgató	Székesfehérvár 1999
Kovács F. László elnök-vezérigazgató	Kazincbarcika 1998
Krupanics Sándor dr. igazgató	budapest 1993
Nemeslaki Nándor igazgató	Budapest 1990
Sebesvári László igazgató	Kecskemét 1990
Somody Imre dr. vezérigazgató	Veresegyháza 1996
Szabó Balázs igazgató	Szombathely 1994
Szendrői István dr. igazgató	Budapest 1992
Sziráki András dr. vezérigazgató	Szolnok 1993
Vadász Péter igazgató-elnök	Budapest 1991
Varga József igazgató	Kaposvár 2002
Varga Mihály vezérigazgató	Szeged 2001
Varga Mihály üv. igazgató	Dunakeszi 2003

Megjegyzés: 2000-ben a díjakat nem adták ki.

AZ ASCHNER LIPÓT ALAPÍTVÁNY DÍJAZOTTJAI

(Időrendben)

1990	Nemeslaki Nándor igazgató
1990	Sebesvári László igazgató
1991	Fiák László vezérigazgató
1991	Vadász Péter igazgató-elnök
1992	Brun József vezérigazgató
1992	Szendrői István dr. igazgató
1993	Krupanics Sándor dr. igazgató
1993	Sziráki András dr. vezérigazgató
1994	Fürst Sándor igazgató
1994	Szabó Balázs igazgató
1995 (életművéért)	Dienes Béla ny. vezérigazgató
1995	Horváth Imre vezérigazgató
1996	Horváth József dr. elnök- vezérigazgató
1996	Somody Imre dr. vezérigazgató
1997	Demján Sándor elnök-vezérigazgató
1997	Havass Miklós elnök
1998	Drózdy Győző igazgató
1998	Kovács F. László elnök-vezérigazgató
1999 (életművéért)	Horchler Frigyes ny. vezérigazgató
1999	Karsai Béla elnök-vezérigazgató
2001	Fehér Erzsébet elnök-vezérigazgató
2001	Varga Mihály vezérigazgató
2002 (életművéért)	Gábor András ny. elnök-vezérigazgató
2002	Varga József igazgató
2003	Farkas József elnök-vezérigazgató
2003	Varga Mihály üv. igazgató

Megjegyzés: 2000-ben a díjakat nem adták ki.

Nemeslaki Nándor (1990)

1931 Budapest. Okleveles gépészmérnök, az OETL Motorgyár elnök-vezérigazgatója. Diplomáját 1954-ben szerezte a Budapesti Műszaki Egyetemen. Pályáját 1954-ben mint üzemmérnök kezdte a Ganz Vagon és Gépgyárban, illetve a Ganz Mávagnál. 1967-1980-ig ugyanott gyárigazgató. 1980-ban került a Gábor Áron Gépgyár élére, majd ebből a cégből szervezte meg az OETL Motorgyárat 1988-ban, melynek elnök-vezérigazgatója volt. A hazai gépgyártás újjászervezésében végzett kimagasló munkája elismeréseként kapta meg elsőként 1990-ben az Aschner Lipót díjat.

Sebesvári László (1990)

1949. Szeged. Okl. közgazda, üzemmérnök, a kecskeméti Petőfi Nyomda általános vezérigazgató helyettese. Üzemmérnöki diplomáját 1970-ben a kecskeméti Műszaki Főiskolán szerezte, 1978-ban a budapesti MKKE Ipar Karon nyert közgazda diplomát. 1984-től a kecskeméti Petőfi Nyomdában dolgozott különböző vezető beosztásokban, 1990-ben általános vezérigazgató helyettes, 1991-96-ig vezérigazgató. Jelentős iparszervezői munkája elismeréseként, elsőként kapott 1990-ben Aschner Lipót díjat.

Fiák László (1991)

1930 Debrecen. Gépész, a Magyar Gördülőcsapágy Művek vezérigazgatója. Tanulmányait Debrecenben a Felsőipari Főiskolán végezte, ahol 1954-ben kapott gépész oklevelet. Első munkahelye volt az MGCSM, ahol 1954-től különböző vezető beosztásokban dolgozott. Először mint üzemvezető, 1957-1962 között főosztályvezető majd főmérnök, termelési igazgató, 1973-1991-ig vezérigazgató. Jelentős munkát végzett a hazai csapágygyártás fejlesztésében, a debreceni gyár korszerűsítésében. 1982-ben Eötvös Lőránd-díjjal jutalmazták, 1991-ben kapott Aschner Lipót díjat.

Vadász Péter (1991)

1945 Budapest. Mérnök, rendszerszervező, a Microsystem elnöke. Tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen végezte, ahol 1968-ban kapott diplomát. 1968-1974-ig a Számalk-nál, 1974-1981-ig a Volán Elektronikánál dolgozik. 1981-ben megalakítja a Hardwork Pjt-t. 1983-1988 között a Microsystem főmérnöke, 1988-1996-ig elnöke. 1991-ben kapott Aschner Lipót díjat eredményes vezetői munkájáért.

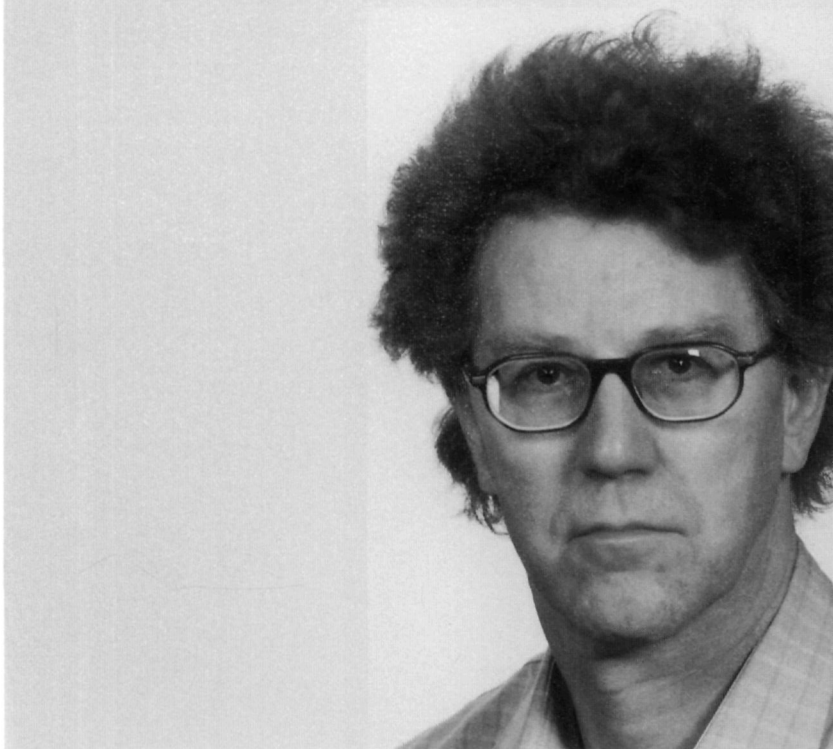
Brun József (1992)

1937 Németmárok. Mezőgazdász, a Pécsi Húsipari Vállalat vezérigazgatója. Oklevelét 1963-ban a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerezte. Pályafutását 1955-ben az Újpetrei MgTsz üzemgazdászként kezdte, majd 1963-1969-ig főmérnök, 1979-ig elnök. Ugyanezen évben kerül a Pécsi Húsipari Vállalathoz, ahol vezérigazgatóként dolgozik. Munkáját Nyisztor díjjal és Eötvös Lóránd díjjal ismerték el. Aschner Lipót díjat 1992-ben kapott.

Dr. Szendrő István (1992)

1947 Budapest. Fizikus, a Microvacuum Kiszövetkezet elnöke. Fizikus diplomáját az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi Karán szerezte 1970-ben. Pályáját ugyanezen évben a Tungfram Rt-ben a félvezető fejlesztési szervezetben kezdte. 1987-ben megalapította a Microvacuum Kiszövetkezetet. Egyetemi doktori címet 1980-ban kapott. 1992-ben kapott Aschner Lipót díjat a microvacuum technika hazai fejlesztése terén elért eredményeiért.

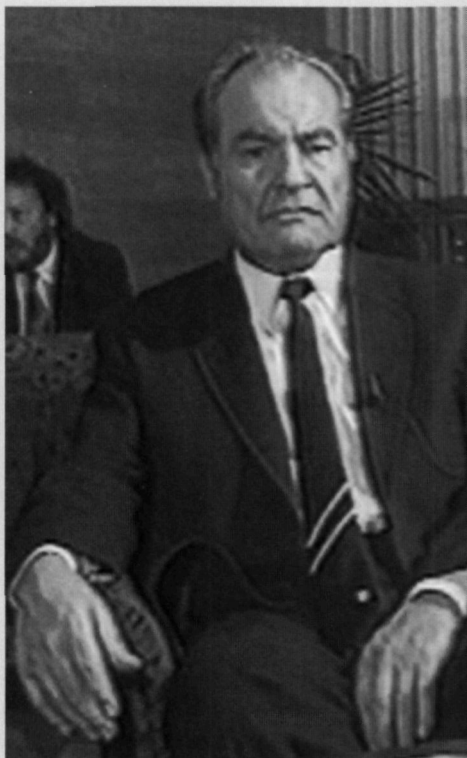
Dr. Krupanics Sándor (1993)

1953 Budapest. Közgazda, a MATÁV Rt. általános vezérigazgató helyettese. 1974-ben kapott oklevelet a Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskolán, mint üzemmérnök. Közgazdász diplomáját 1981-ben szerezte Budapesten a MKKE-n. 1974-1980 között a Magyar Posta, 1980-1982 között műszaki illetve pénzügyi munkatársa. 1982-1985 között az Országos Tervhivatalban dolgozik. 1990-1993 között a Matáv Rt. általános vezérigazgató helyettese, 1993-tól a Magyar Menedzsment Intézet társelnöke. a hazai távközlés fejlesztésében végzett munkájáért kapott 1993-ban Aschner Lipót díjat.

Dr. Sziráki András (1993)

1932 Jászladány. Okleveles gépészmérnök, a szolnoki Mezőgép Rt. elnök-vezérigazgatója. Diplomáját 1970-ben szerezte a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgépészmérnöki Karán. Pályáját 1957-ben a MEZŐGÉP Vállalatnál kezdte, mint üzemvezető, később főmérnök, műszaki igazgató. A vállalat gyárigazgatója 1978-ig, elnök-vezérigazgató 1999-ig. Műszaki doktor 1984-ben, 1990-től címzetes egyetemi tanár a Gödöllői agrártudományi Egyetemen. Kimagasló vezetői és oktatói munkáját 1993-ban Aschner Lipót díjjal ismerték el.

Fürst Sándor (1994)

1956. Budapest. Okleveles építőmérnök, az ÉPORG Építőipari Kft. ügyvezető igazgatója. 1980-ban kapott diplomát a BME Építőmérnöki Karán. Pályáját mint tervező mérnök a Budapesti Általános Épülettervező Vállalatnál kezdte. 1983-tól az ÉPORG Szövetkezet elnöke, 1992-től ügyvezető igazgatója. Jelentős érdemeket szerzett a cég fejlődésében, számos építőipari munkahely megteremtésében, a fővárosban folyó köz- és lakóépületek felújításában. Munkája elismeréseként 1994-ben kapott Aschner Lipót díjat.

Szabó Balázs (1994)

1955 Sárvár. Okleveles gépészmérnök, a Greiner-Pannonplast Csomagolóanyag gyártó Kft. ügyvezető igazgatója. Mérnöki diplomáját Chemnitzben szerezte 1980-ban. Ugyanazon évben a Hungária Műanyag-feldolgozó Vállalatnál kezdett dolgozni, 1985-ben a Külkereskedelmi Főiskolán szerzett másoddiplomát. 1989-től a Pannonplast szombathelyi gyárának igazgatója. Eredményes vezetői munkájáért 1994-ben részesült Aschner Lipót díjban.

Dienes Béla (1995)

1925. Budapest. Okleveles villamosmérnök, az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. nyugalmazott vezérigazgatója. Mérnöki diplomát 1952-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett. Pályáját 1946-ban az Izzóban kezdte, 1952-1958 között a Konverta főmérnöke, 1962-ig a HIRIG főmérnöke volt. 1962 májusától 1982 végéig a Tungstam vezérigazgatója, 1983-1987-ig diplomáciai szolgálatban, mint belgrádi kereskedelmi főtanácsos dolgozott. Jelentős érdemeket szerzett a hazai fényforrás-ipar fejlesztésében, nevéhez fűződik a Tungstam nemzetközi nagyvállalattá szervezése, a hazai gyártóbázis kiépítése, jelentős ipartelepítés 11 magyar városban. 1970-1983-ig a Magyar-Japán Gazdasági Klub elnöke volt. 1995-ben kapott életművéért Aschner Lipót díjat.

Dienes Béla jobbról a második

Horváth Imre (1995)

1952. Fülöpháza. Vállalkozó, a Sweet Point édesipari vállalkozás tulajdonosa és ügyvezető igazgatója. Pályafutását mint nyomdász technikus kezdte 1970-ben, majd 1980-ban Kecskeméten kezdett édesipari termékek gyártásával foglalkozni. 1985-ben Duna-keszin építi meg üzemét, ami jelentős fejlesztések eredményeként a legnagyobb magyar tulajdonú édesipari vállalkozás.

Eredményeit 1995-ben Aschner Lipót díj odaítélésével ismerték el.

Dr. Horváth József (1996)

1940. Budapest. Okl. villamosmérnök. Diplomáját 1969-ben a BME Villamosmérnöki karán szerezte. Fényforrástechnológiai szakmérnök 1977. Műszaki doktor 1978. Pályáját a Budapesti Elektromos Művek Közvilágítási Osztályán kezdte 1958-ban, annak vezetője 1969-1977-ig. 1981-től a Tungsram Rt. Fényrendszer Iroda vezetője. 1991-től a Tungsram-Schröder Rt. elnökvézérigazgatója, 1990-től a Lisys Rt. ügyvezető igazgatója. Számos hazai és nemzetközi szakmai szervezet munkájában vesz részt, többek között a MEE Világítástechnikai szakbizottság volt

elnöke, a MEE Ellenőrző Bizottság volt elnöke, a CIE 5. divízió magyar tagja, 1995-től igazgatója. 1981-1990-között a Kandó Kálmán Műszaki főiskola tanára. Széleskörű szakmai munkája, a hazai fényrendszer-ipar létrehozása területén végzett – nemzetközileg is elismert – eredményeiért 1996-ban kapott Aschner Lipót díjat.

Dr. Somody Imre (1996)

1957. Szombathely. Okleveles közgazda, a PHARMAVIT Rt. alapító elnök-vezérigazgatója. Diplomát 1981-ben kapott a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, majd Berlinben 1984-ben. 1981-1988 között közgazdászként a Chinoin Rt. alkalmazottja, 1988-ban megalapítja a Pharmavit Rt-t, aminek elnök-vezérigazgatója, egyben a Bristol-Myers Squibb Mead Johnson Nutritional közép- és kelet-európai vezetője. A Bolyai János Díj alapítója.

Jelentős iparszervezői munkája elismerés-képpen 1996-ban kapott Aschner Lipót díjat.

Demjén Sándor (1997)

1943. Börvény (Románia). Ipari vezető, a Gránit Pólus Rt. elnöke. 1965-ben kapott diplomát a Kereskedelmi és Vendéglátóipari főiskolán. 1965-66 között a gárdonyi ÁFÉSZ főosztályvezetője, majd 1968-ig elnöke. A Gorsium ÁFÉSZ elnöke 1968-1973-ig, a Skála üzletlánc-hálózat alapító igazgatója 1973-ben. 1979-1987-ig a SKÁLA-COOP Rt. vezérigazgatója. 1987-1990-ig a Magyar Hitel Bank vezérigazgatója, 1996 óta a Gránit Pólus Rt. elnöke. Jelentős érdemeket szerzett a magyar bankrendszer átalakításában. Érdemei elismeréseképpen 1997-ben kapott Aschner Lipót díjat.

Demjén Sándor balról a második

Dr. Havass Miklós (1997)

1940 Szeged. Informatikus, a SZÁMALK Rendszerház Rt. elnöke. Tanulmányait 1959-1963 között a JATE TTK matematika szakon végezte. 1963-1972 között a NIM Számítógép Központ munkatársa, 1972-től a SZÁMALK vezérigazgatója. 1986-tól a SZÁMALK Rendszerház Rt. elnöke, 1994-től a METESZ elnöke. Tudományos és oktató munkájáért 1997-ben részesült Aschner Lipót díjban.

dr. Havass Miklós baloldalon

Dr. Drózdy Győző (1998)

1955. Budapest. Okleveles villamosmérnök, a Pannon GSM külkapcsolati és stratégiai igazgatója. Mérnöki oklevelet 1978-ban szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, 1978-1986 között az MTA KFKI, 1986-1989 között a Helsinkii Műszaki Egyetem, 1991-1993 között a Finn Állami Kutatási Központmunkatársa. 1993-1995 között a Pannon GSM műszaki igazgató helyettese, 1995-től ugyanott igazgató. Hazai és nemzetközi tudományos munkája elismeréseként jutalmazták 1998-ban Aschner Lipót díjjal.

Kovács F. László (1998)

1942 Tényő. Vegyészmérnök-mérnök közgazdász, a BORSODCHEM Rt. elnök-vezérigazgatója. Vegyészmérnöki diplomáját 1967-ben kapta a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. 1983-1985 között a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen folytatott tanulmányokat és kapott közgazdász diplomát. 1967-1968 között kutatómérnök a Magyar Ásványolaj és Földgáz Kutató Intézetben, majd 1968-1971-ig a leunai vegyiműveknél dolgozott. 1980-tól a Borsodi Vegyi Kombinát kereskedelmi igazgatója, 1991-től a BORSODCHEM Rt. elnök-vezérigazgatója. Sikeres vezetői munkájáért kapott 1998-ban Aschner Lipót díjat.

Horchler Frigyes (1999)

1928 Budapest. Gépészmérnök, közgazdász. Tanulmányait a Számviteli főiskolán és a Budapesti Műszaki Egyetem gépészkarán végezte 1950-1957 között. 1972-ben a Chicagói Kellogg Üzleti Főiskolán szerzett oklevelet. 1953-57 között a KGM beruházási igazgatója, 1957-1969 között a budapesti Mezőgazdasági Gépgyár főtechnológusa, 1969-1979 között a Minisztertanács nemzetközi főtanácsadója, 1979-1984 között a győri Rába Művek nemzetközi vezérigazgató-helyettese. 1984-1989-ig a chicagói magyar kereskedelmi kirendeltség vezetője, 1989-1991-

ig az MHB főtanácsadója, 1991-1992 között a COFINEC Kft. vezérigazgató-helyettese, 1992-1996-ig a kecskeméti Petőfi Nyomda kereskedelmi igazgatója, 1996-tól a North American Bus Industries (NABI) igazgatója. Életművéért kapott Aschner Lipót díjat.

Karsai Béla (1999)

1957 Sztálinváros. Gépészmérnök, a Karsai Rt. elnök-igazgatója. Üzemmérnöki oklevelet a Bánki Donát főiskolán szerzett 1987-ben, tanulmányokat folytatott a Buffalo University vezetéselméleti tanszékén 1998-ban, valamint 1999-2001 között a New Port University-n. Dolgozott a Fejér Megyei Kéményseprő Vállalatnál 1975-1982 között, majd a Minőség GMK ügyvezetője, műanyag-feldolgozó kisiparos. 1991-ben alapítja a Karsai Kft-t, melynek ügyvezető igazgatója, 1994-től a Karsai Rt. elnök-igazgatója. Számos hazai alapítvány létrehozója, ezek között is a Bolyai János Alkotói Díj alapító tagja. Cége a legjelentősebb hazai gyógyszer-kozmetikai és élelmiszeripari csomagolóanyag gyártója. Tevékenységét 1999-ben Aschner Lipót díjjal ismerték el.

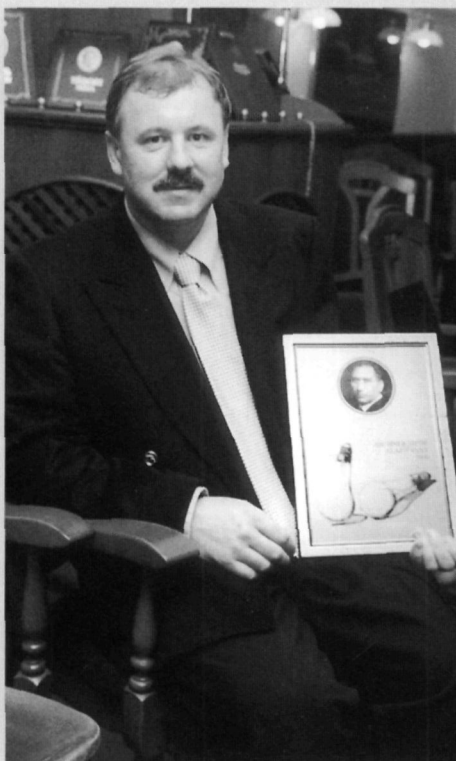
Fehér Erzsébet (2001)

1936 Budapest. Vegyészmérnök, a Pannon-plast Műanyagipari Vállalat vezérigazgatója. Diplomáját 1962-ben kapta a BME vegyészmérnöki karán. 1962-1968 között a Taurus mérnöke, 1968-1978 között a Kempingárugyár főmérnöke, 1978-tól a Pannonplast Műanyagipari Vállalat vezérigazgatója. A műanyagipar területén kifejtett több éves eredményes munkájáért részesült 2001-ben Aschner Lipót díjban.

Varga Mihály (2001)

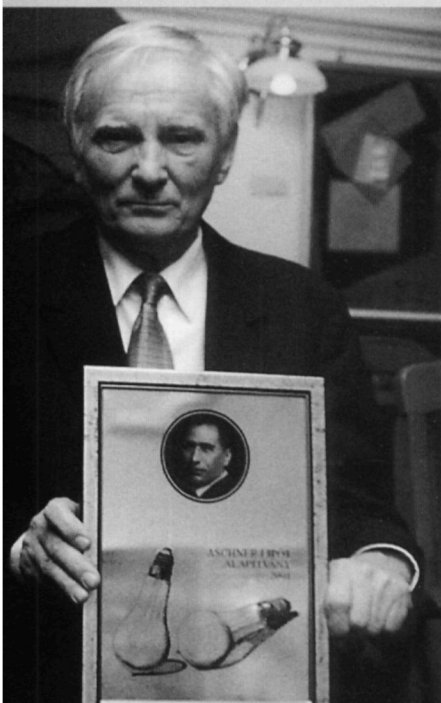
1959 Kiskunhalas. Okl. építészmérnök, a szegedi KÉSZ Csoport vezérigazgatója. Oklevelét 1982-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán szerezte. 1982-ben megalapította a KOMPLEX GMK-t, amiből 1987-ben alakult a KÉSZ Kiszövetkezet, aminek elnöke volt. 1991-ben alakult a KÉSZ Kft, majd 1999-ben a KÉSZ Csoport. 2000-ben választották meg a MAGÉSZ (Magyar Acélszerkezeteket Gyártók és Építők Szövetsége) alelnökének. Munkáját 2001-ben Aschner Lipót díjjal ismerték el.

Gábor András (2002)

1930. Muzsla (ma Szlovákia területén található). Okleveles gépészmérnök, a Tungstram Rt. nyugalmazott elnök-vezérigazgatója. Diplomáját a moszkvai Baumann Műszaki Egyetemen szerezte 1956-ban. Pályáját a Danuvia Művekben kezdte 1957-ben mint szerkesztő, majd ugyanott főosztályvezető, igazgató. 1978-tól a Kohó és Gépipari Minisztériumban főosztályvezető, 1980-tól 1985-ig miniszterhelyettes. 1985-1990-ig a Tungstram Rt. elnök-vezérigazgatója, 1990-1993-ig az Igazgatótanács elnöke, 1989-től 1992-ig a Magyar Gazdasági Kamara elnöke. A hazai ipar-irányít

tásban végzett munkájáért, a Tungstram Rt. fejlesztéséért 2002-ben kapta meg az Aschner Lipót életmű díjat.

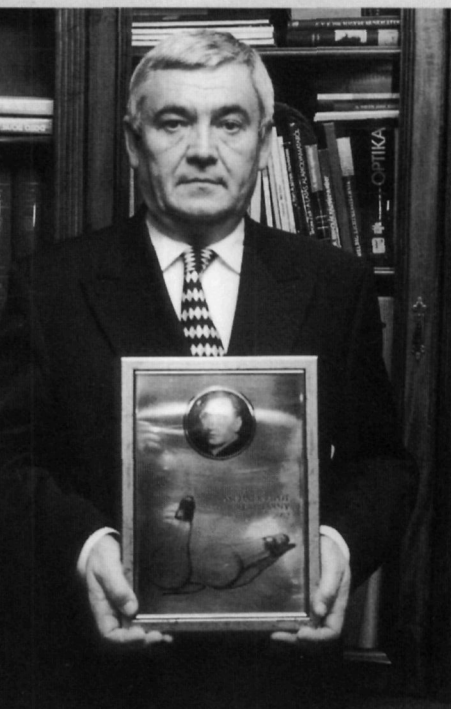
Varga József (2002)

1942 Dés (Románia). Okleveles gépészmérnök, a Kaposvári Villamosági Gyár ügyvezető igazgatója. A Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a Somogyért Egyesület elnöke. Vállalatvezetői és társadalmi munkájáért kapott 2002-ben Aschner Lipót díjat.

Farkas József (2003)

1949 Vanyola. Agrármérnök, újságíró, a Szaktudás Kiadóház elnöke-vezérigazgatója. Tanulmányait a keszthelyi Agrártudományi Egyetemen, valamint a Bálint György Újságíró Iskolán végezte. Dolgozott Pápán mérnök-tanárként, agrármérnökként a Húsipari Kombinátban, újságíróként a Népszabadságnál, a Mezőgazdasági Könyvkiadó Vállalatnál ügyvezető igazgatóként. 1991-ben alakult a Szaktudás Kiadóház cégsoport, aminek társtulajdonosa és vezetője. Mint sikeres vállalkozó nyerte el a 2003-ig évi Aschner Lipót díjat.

Varga Mihály (2003)

1941 Nagykanizsa. Okleveles villamosmérnök, külkereskedelmi üzemgazdász, a LIGHTTECH Lámpatechnológiai Kft. ügyvezető igazgatója. Mérnöki diplomáját 1964-ben a BME-en szerezte, a Külkereskedelmi főiskolán 1987-ben külker üzemgazdász oklevelet kapott. Pályafutását a Tungstram Rt-nél 1964-ben kezdte, mint fejlesztő mérnök, üzemvezető, főmérnök, létesítmény igazgató (Kubában a havannai lámpagyárban), gyárigazgató dolgozott. 1986-1989 között a Tungstram-Schröder Rt. műszaki szakértője, 1989-1993 között a Megalux Kft. ügyvezető igazgatója, 1993-tól a LIGHTTECH Kft. ügyvezető igazgatója. Irányítása alatt épült, mint zöldmezős beruházás, a cég dunakeszi központi gyártelepe 10 hektáron, 26 ezer négyzetméteres gyártócsarnokkal. Jelentős iparszervező munkáját elismerve kapott 2003-ban Aschner Lipót díjat.

